

Rejseberetning: Dentalmission i Rwanda med Tandsundhed Uden Grænser, sommer 2019

Det centralafrikanske land Rwanda er Afrikas tættest befolkede land. Ud af en befolkning på 12 mio. mennesker er der kun 37 tandlæger, og i en kombination med højt sukkerindtag og manglende viden og tandbørstevaner blandt befolkningen, er behandlingsbehovet enormt. Det er dog ikke muligt kun at behandle sig ud af problemet, og derfor er dentalmissionen kun en lille del af et større projekt, som Tandsundhed Uden Grænser (TUG) siden 2012 har arbejdet på i Rwanda, hvor især forebyggelse er i fokus.

Behandlerteamet bestod denne sommer af 3 tandlæger, 1 tandplejer og 6 tandlægestuderende. Vi mødtes alle sammen i Rwandas hovedstad, Kigali, lørdag aften, hvor vi spiste aftensmad sammen, og allerede her var stemningen god, og vi var alle glade, forventningsfulde og spændte på den uge, vi skulle gå i møde. Den næste morgen blev vi hentet i en bus og kørt til den lille by Kayonza, hvor vi skulle arbejde ugen ud. Her mødte vi Beata og Placide, som begge er TUG's lokale samarbejdspartnere, og vi blev introduceret til de tolke, som vi skulle arbejde tæt sammen med under vores arbejde på dentalmissionen. Her lærte vi ligeledes nogle ord på Kinyarwanda,

som skulle vise sig at være meget brugbare under vores arbejde på dentalmissionen. Det var ord som *asama*, der betyder åben, *funga*, som betyder luk, og *cira*, som betyder spyt, og ikke mindst *urababara he?*, som betyder hvor er smerten?

Det var med sommerfugle i maven, da vi mandag morgen blev hentet af den bus, som hele ugen fragtede os fra vores hotel og til vores arbejdsplads, som var et lille rum, der var en del af det lokale Medical Health Center. Her blev vi mødt med store smil og håbe-fulde blikke fra de mange mennesker, som allerede var mødt op for at komme til behandling.

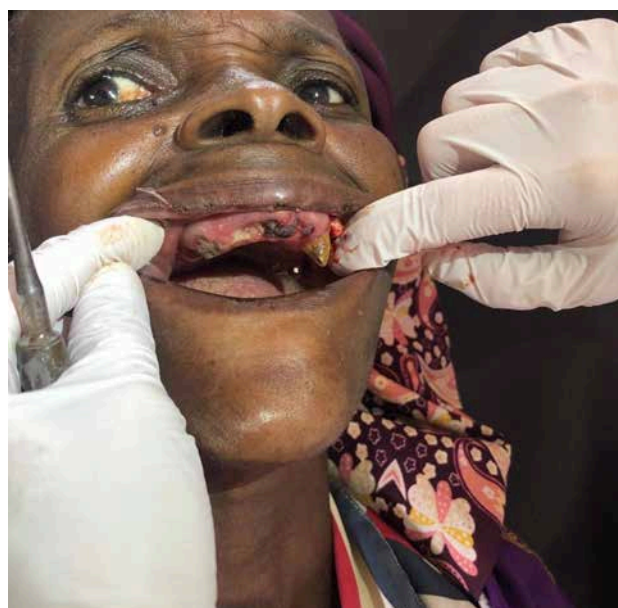
Men inden vi kunne gå i gang med dagens behandling skulle klinikken sættes op. Klinikken bestod overordnet af 6 brikse, hvortil der stod et bord med mundbind, håndsprit og handsker, samt en bakke til instrumenter, og ved siden af briksen stod en gul spand til at spytte i. I hjørnet af lokalet stod et større bord med alle vores instrumenter, herunder lokal-analgesi og kanyler, vatrundeller og ekstraktionsinstrumenter.

Behandlingen bestod næsten udelukkende i ekstraktioner, og det foregik således, at patienterne først kom til et visitationsrum, hvor vi skiftedes til at være sammen med en af tolkerne, og hvor der blev udfyldt en vandrejournal. Herpå blev patientens navn og alder noteret, samt en blodtryksmåling af alle patienter over 50, og ikke mindst blev det noteret hvilke problemer patienterne havde. Herefter fik de et nummer og kom op til behandlerlokalet i en ny kø, hvor de skulle vente på deres tur.

Patienterne ventede ofte meget længe, men var meget tålmodige, og ventetiden udnyttede vi ved at instruere dem i kost og mundhygiejne, samt til udlevering af tandbørster og tandpasta. Mange af patienterne havde aldrig haft en tandbørste før, og generelt var behandlingsbehovet et helt andet, end vi er vant til hjemme i Danmark.

Ingen patienter er ens, og deres behandlingsbehov varierede enormt, ligesom ergonomien, udvalget af instrumenter og tålmodigheden til tider kom på prøve, og vi oplevede også ofte, at der løb svedperler ned af panden. Men man kommer langt med godt humør og godt samarbejde, og på dentalmissionens 5 arbejdsdage har vi behandlet 475 patienter, herunder udført 566 tandekstraktioner, 3 fyldninger og utallige mundhygiejneinstruktioner og tandrensninger.

Blandt patienterne var der de sejeste børn, som kom med smertegivende huller i både mælketænder og nye blivende tænder. Det er tankevækkende, at tandsmerter er en af de hyppigste årsager til, at børn i udviklingslande ikke kommer i skole, og det understreger bare, hvor vigtigt Tandsundhed Uden Grænsers arbejde er.

Alle børn er seje, men dem vi behandlede på dentalmissionen i Rwanda var noget for sig!

Vores arbejdsdage var lange, og vi blev hentet af bussen tidligt om morgenen og kørt tilbage igen om aftenen. Midt på dagen havde vi en times frokostpause, som også blev brugt til at lege med de lokale børn, og det bragte masser

af smil og glæde, da de blandt andet fik deres første møde med sæbebobler.

Arbejdet med Tandsundhed Uden Grænser var selvfølgelig centreret omkring tænder, og vi arbejdede hårdt for, at lokalbefolkningen kan leve uden tandsmerter. Det gav bare på alle måder dobbelt så meget igen med alle de glade, smukke og varme smil, vi fik retur.

Dentalmissionen er en del af et større udviklingsprojekt, som Tandsundhed Uden Grænser samarbejder om med SOS Children's Villages Rwanda.

Fredag, som var dentalmissionens sidste dag, startede på bedste vis med et besøg i SOS børnebyen i Kayonza, som lå lige ved siden af det Medical Health Center vi arbejdede på. Her blev vi mødt af kram og store smil, og vi var med til leg og morgensang. Til sidst blev der selvfølgelig delt tandbørster ud til alle børnene, og vi kunne ikke forestille os en bedre måde at starte dentalmissionens sidste dag på.

Under arbejdet på dentalmissionen kommunikerede vi med vores patienter gennem tolke, som alle var unge universitetsstuderende, og hvoraf mange af dem selv er opvokset i en af SOS børnebyerne i Rwanda. De viste sig dog hurtigt at være meget mere end bare tolke. De agerede både klinikassistenter, instruerede i tandbørstning og holdt i hånden eller pustede sæbebobler, når behandlingen blev lidt for hård. Gennem hele ugen var de med til at sprede store smil og god stemning, og vi kunne aldrig have gjort det uden dem.

At være på dentalmission med Tandsundhed Uden Grænser var en helt fantastisk og meget givende oplevelse, som på alle måder har overgået vores forventninger, og som har udviklet os fagligt, men også menneskeligt.

Det største tak til Region Hovedstadens Tandlægeforening for at være med til at gøre vores arbejde i Rwanda muligt.

De bedste hilsner

Morten Juhl Andersen

Ditte Egeskov Larsen

Sofie Henneberg

Maria Østergaard Hansen

Camilla Rueløkke Christoffersen

Alle tandlægestuderende ved Københavns Universitet.